

Forslag til forespørgselsdebat om fordele og ulemper ved ikke at forlænge eksisterende fiskeriaftale med EU samt Grønlands udtræden af OCTA.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Svarnotat**(Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender)**

Tak til forslagsstiller Pele Broberg fra Naleraq for at fremlægge nærværende forslag til forespørgselsdebat, så emnet kan blive belyst og debatteret på et oplyst grundlag. Det er vigtigt at vide hvad der ligger til grund for vores relationer med EU, når diskussionen omhandler Fiskeripartnerskabsaftale og relationer med EU. Men også vigtigt at få fakta på bordet i forhold til handelsforhandlinger med andre lande og de krav som man skal leve op til for at kunne eksportere varer.

I forbindelse med Grønlands udtræden af daværende EF, blev der udfærdiget en ændringstraktat, kendt som Grønlandstraktaten af 1985. I Protokollen til traktaten om den særlige ordning for Grønland, er det specificeret, at Grønlands toldfrie adgang for fiskeprodukter til EU's marked, er baseret på en modydelse med EU's krav om en tilfredsstillende adgang til grønlandske fiskerizoner. Denne aftale var baseret på EU's ønske om at fastholde fiskeri i Grønland samt Grønlands ønske om at fastholde de midler som man havde modtaget som en del af EU. Grønland er det eneste OLT land, som er underlagt kravet for fri markedsadgang til EU – til gengæld er Grønland også det OLT-land, der modtager allerflest støttemidler fra EU via OLT/Grønlandsbeslutningen. Det vil kræve en ændring af EU's nuværende traktat at ændre EU's traktat-formulering om fiskeriforholdet, og det vil derfor skulle godkendes og ratificeres af alle EU's medlemslande. Naalakkersuisut er ikke på nuværende tidspunkt bekendt med planer om at EU-medlemslandene har planer om at ændre på traktaten.

Som årene gik, var der dog en kritik som blandt andet gik på, at EU betalte for fiskerettigheder som ikke længere fandtes, men for fisk som kun fandtes på papiret. Man kan som modsvar dog også sige, at europæiske lande i høj grad har fisket store mængder fisk i vore farvande i mange år.

I starten af nullerne blev fiskeriaftalen derfor dog omlagt og adskilt i to dele, en fiskeriaftale og tilhørende protokol og en partnerskabsaftale/Grønlandsbeslutning, hvor en del af midlerne gik til uddannelsessektoren, som i dag også inkluderer grøn vækst sektorer. Både fiskeriaftalen og de midler der tilfalder Grønland via OLT/Grønlandsbeslutningen betyder, at Landskassen modtager ca. 392 millioner kroner pr. år (2022-tal) fordelt på 169 mio. kr. fra Fiskeriaftalen og 223 mio. kr. fra Samarbejdsaftalen. Tallene varierer årligt alt afhængigt af målopfyldelse og mængden af kvoter, der årligt forhandles på plads og tildeles EU.

Så selv om midlerne i dag er fordelt på to forskellige måder, er der politisk set en kobling mellem fiskerimulighederne og OLT-ordningen. Såfremt man fra grønlandsk side ikke længere ønsker en fiskeriaftale med EU vil dette også have betydning for de midler der tilfalder Grønland via

OLT/Grønlandsbeslutningen. Det er ikke til at forudse hvor stor en effekt dette vil have, og derfor ved man ikke hvor meget Landskassen vil miste af årlige indtægter såfremt Fiskeripartnerskabsaftalen ikke bliver forlænget.

Det skal også bemærkes, at toldfriheden for vores eksport af fiskeprodukter til EU har en væsentlig værdi. I 2022 er værdien blevet anslået til at være ca. 235 mio. kr. Såfremt der ikke længere er en fiskeriaftale med EU, vil det betyde, at EU kan pålægge grønlandske produkter told og toldsatsen er afhængig af hvilke fiskeprodukter der er tale om. Dette vil ikke kun påvirke EU borgere, men de grønlandske selskaber som vil stå dårligere i forhold til vores nærmeste konkurrenter og de handelsfordele de har med EU.

I det tilfælde toldfriheden vil bortfalde vil det medføre øget udgift for eksportselskaberne på ca. 235 mio.kr. hvis de forsat vil anvende samme handelsmønster. Bortfald af toldfriheden under den antagelse vil reducere de offentlige indtægter fra selskabsskatter med ca. 62,4 mio.kr.

Det estimeres at offentlige indtægter kan øges med ca. 190 mio.kr. pr. år ved at opsigte fiskeriaftale og fiske kvoter der tildeles EU i dag selv. Det er betydelige lavere beløb end de 392 mio.kr. Grønland modtager fra EU i dag. Og så kommer værdien af toldfriheden oveni.

Det er klart at hvis man erstatter Fiskeripartnerskabsaftalen og associering som OLT med en handelsaftale, vil man måske kunne vinde noget af toldfriheden tilbage, men vi kan ikke vide hvad vi evt. ville skulle betale herfor i en almindelige handelsaftale, hvor vi ikke længere har et særligt forhold til EU som OLT.

Det bør også understreges at hvilke lande Grønland handler med ikke har noget at gøre med om vi har en fiskeriaftale med EU eller ej. Det er op til selskaberne at bestemme, hvilke markeder de sælger til. Faktisk handler Grønland med en lang række lande udenfor EU, heriblandt Japan, Kina, UK og USA. Vores aftale med EU forhindrer os ikke heri. Men det er klart at handelsruter og handelsaftaler, herunder toldfri adgang har betydning for hvilke lande vi handler med. Det er derfor glædeligt, at Naalakkersuisuts nye strategi på udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik, som fire ud af fem partier her har indgået, vil arbejde på at diversificere vores handelsforhold og forhandle nye handelsaftaler på plads, som skal sikre at vores handelsrelationer har en vidde, som betyder at vi ikke er afhængige af ét marked og land.

Afslutningsvis skal det nævnes, at Naalakkersuisut forsat vil udvikle og tilpasse vores relationer med nabolande og de markeder vi ønsker at handle med, herunder løbende vurdering af forholdet til EU. I den nye strategi som langt de fleste partier i Inatsisartut også støtter, vil Naalakkersuisut fokusere på at udvikle handelsområdet og forhandle handelsaftaler således, at vi breder vores handel ud på flere markeder, det gælder både eksport og import til gavn for vores befolkning og selskaber.